НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
National Academy of Educational Sciences of Ukraine
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
V. Sukhomlynsky State Scientific and Educational Library of Ukraine

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД ДИСЦИПЛІН «ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ» ТА «ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА» (2022-2025)

INFORMTIONAL-ANALYTICAL SUPPORT OF DISCIPLINES OF MILITARY PSYUCHOLOGY AND MILITARY PEDAGOGICS

(2022-2025)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОГЛЯД

Information Review

Електронний ресурс

Київ–2026

УДК 378: [159. 98: 355] (477); 2022/2025; (048.8)

Рекомендовано
до оприлюднення вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 14 від 26.10.2026 р.)

Упорядник: *Пилипчук Я. В.*, старший науковий співробітник відділу науково-інформаційного забезпечення психологічної науки та освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, НАПН України

Науковий керівник:
Лучанінова О. П., доктор педагогічних наук, професор, в. о. завідувача відділу науково-інформаційного забезпечення психологічної науки та освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, НАПН України

Рецензент:
*Жолоб М. П.***,** доктор філософії з історії, доцент кафедри всесвітньої історії та археології історичного факультету Українського державного університету ім. М. Драгоманова

О 83 **Інформаційно-аналітичне забезпечення дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка» (2022–2025)** [Електронний ресурс] = Informational-Analytical support of Military Psychology and Military Pedagogic (2022–2025): інформаційний огляд / [упоряд.: Пилипчук Я. В. ; наук. керівник Лучанінова О. П.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2026. 34 с.

Інформаційно-аналітичний огляд присвячено систематизації та аналізу освітньо-професійних програм, навчальних програм і силабусів з дисциплін «Військова педагогіка», «Військова психологія» як інформаційно-аналітичний супровід підготовки військових психологів і військових педагогів в Україні (2022–2025).

Інформаційно-аналітичний огляд підготовлено в межах виконання завдань прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід підготовки військових психологів у відкритому освітньому просторі» (2026–2028, ДР № 0126U001423).

Адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам, співробітникам психологічних служб, здобувачам вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», а також усім, хто цікавиться правовими та методичними аспектами освітньої підготовки військовослужбовців.

This information and Analytical review focuses on the systematization and analysis of educational-professional programs, curricula, and course syllabi for the disciplines of “Military Pedagogy” and “Military Psychology”, serving as information and analytical support for the training of military psychologists and military educators in Ukraine (2022–2025).

The information and Analytical review has been prepared within the framework of fulfilling the tasks of the applied scientific research project “Information-Analytical Support for the Training of Military Psychologists in an Open Educational Space” (2026–2028, State Registration No. 0126U001423).

The materials are addressed to scientific, research, and pedagogical staff, employees of psychological services, higher education applicants majoring in 053 “Psychology”, as well as anyone interested in the legal and methodical aspects of the educational training of military personnel.

УДК 378: [159. 98: 355] (477); 2022/2025; (048.8)
© Пилипчук Я. В., 2026
© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2026

Зміст

Передмова.....4

Foreword.....6

1. Освітньо-професійна програма (ОПП) «Військова психологія» або аналоги в межах спеціальності 053 «Психологія»……..……..8

2.Робочі програми з дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка»…… 22

3.Силабуси з дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка».....25

4.Висновки.....30

5.Список використаних джерел ……..…….....33

Передмова

Сьогодення ставить перед системою військової освіти та психологічної науки в Україні безпрецедентні виклики. Повномасштабна збройна агресія зумовила критичну потребу у фахівцях, здатних не лише здійснювати морально-психологічне забезпечення особового складу, а й надавати висококваліфіковану допомогу в умовах бойового стресу, працювати з гострими психічними травмами та забезпечувати подальшу реабілітацію ветеранів. Ефективність діяльності військового психолога безпосередньо закладена в чіткості та актуальності нормативно-правового фундаменту. Проте стрімка трансформація оборонного сектору та інтеграція українського війська до стандартів НАТО (L-система) спричиняють ситуацію, коли законодавча та відомча бази перебувають у стані активного оновлення. Це створює нагальний інформаційний запит на систематизацію наявних нормативних актів, освітніх стандартів і науково-практичних розробок.

Запропонований інформаційний огляд має на меті надати цілісне уявлення про сучасний стан інформаційно-аналітичного супроводу цієї галузі. У структурі роботи виділено ключові компоненти підготовки фахівців, що ґрунтуються на новітніх положеннях 2024 року:

- освітня трансформація: аналіз розвитку дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка» у вищих навчальних закладах;
- професійно-психологічний відбір: розгляд механізмів оцінювання підготовки військових педагогів і військових психологів;
- практична підготовка: висвітлення практичної сторони підготовки військових психологів і військових педагогів;
- психологічне забезпечення: аналіз освітніх програм і силабусів, здійснених у 2022–2025 рр.;
- науковий супровід: освітні програми та силабуси.

Джерельну базу огляду становлять освітні програми та силабуси, які досліджують розвиток військової психології та військової педагогіки у період 2022–2025 років.

Інформаційний огляд підготовлено в межах виконання завдань прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід підготовки військових психологів у відкритому освітньому просторі» (2026–2028, ДР № 0126U001423).

Матеріали адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам, співробітникам психологічних служб, здобувачам вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», а також усім, хто цікавиться правовими та методичними аспектами освітньої підготовки військовослужбовців.

Ярослав Пилипчук, *упорядник*

Foreword

Today presents unprecedented challenges to the system of military education and psychological science in Ukraine. Full-scale armed aggression has led to a critical need for specialists who are able not only to provide moral and psychological support to personnel, but also to provide highly qualified assistance in conditions of combat stress, work with acute mental trauma and ensure further rehabilitation of veterans. The effectiveness of the activities of a military psychologist is directly embedded in the clarity and relevance of the regulatory and legal foundation. However, the rapid transformation of the defense sector and the integration of the Ukrainian army into NATO standards (L-system) lead to a situation where the legislative and departmental frameworks are in a state of active renewal. This creates an urgent information request for the systematization of existing regulatory acts, educational standards and scientific and practical developments.

The proposed information review aims to provide a holistic view of the current state of information and analytical support in this industry. The structure of the work highlights the key components of specialist training based on the latest provisions of 2024:

- educational transformation: analysis of the development of the disciplines of military psychology and military pedagogy in higher educational institutions;
- professional and psychological selection: consideration of mechanisms for evaluating the training of military educators and military psychologists;
- practical training: coverage of the practical side of the training of military psychologists and military educators;
- psychological support: analysis of educational programs and syllabi implemented in 2022–2025;
- scientific support: educational programs and syllabi.

The source base of the review is educational programs and syllabi that explore the development of military psychology and military pedagogy in the period 2022–2025.

The information review was prepared within the framework of the implementation of the tasks of the applied scientific research "Information and analytical support for the training of military psychologists in the open educational space" (2026–2028, DR No. 0126U001423).

The materials are addressed to scientific and scientific-pedagogical workers, employees of psychological services, applicants for higher education in the specialty 053 "Psychology", as well as to everyone who is interested in the legal and methodological aspects of the educational training of military personnel.

Yaroslav Pylypchuk, *compiler*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД ДИСЦИПЛІН «ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ» ТА «ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА» (2022-2025)

1 Освітньо-професійна програма (ОПП) «Військова психологія» або аналоги в межах спеціальності 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма (ОПП) «Військова психологія» або аналоги в межах спеціальності **053 «Психологія»** – це базовий документ, що визначає стандарти, компетентності та зміст навчання майбутніх військових психологів і офіцерів-психологів. Головною метою таких ОПП є підготовка **офіцерів тактичного рівня**, здатних здійснювати морально-психологічне забезпечення підрозділів, підтримувати бойовий дух, проводити профілактику бойового стресу та забезпечувати відновлення військовослужбовців

1.1 Освітньо-професійна програма «Психологія оперативно-службової (бойової) діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/osvitno-profesijna-programa-psyhologiya-za-pershym-bakalavrskym-rivnem-vyshhoyi-osvity.pdf **(дата звернення: 1.09.2026)**

галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальність С4 «Психологія»
освітня кваліфікація	Бакалавр з психології оперативно-службової (бойової) діяльності
професійна кваліфікація	Офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби

	України (фаховий рівень) ID програми в ЄДБО 71548

Профіль освітньої програми

1. Загальна інформація

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (військова частина 9960). Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр. Освітня кваліфікація: «Бакалавр з психології оперативно-службової (бойової) діяльності». Професійна кваліфікація: «Офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України (фаховий рівень)»
Офіційна назва програми	Психологія оперативно-службової (бойової) діяльності
Тип диплома	Диплом бакалавра, одиничний
Кількість кредитів ЄКТС	240 кредитів
Форми здобуття освіти та розрахункові терміни виконання освітньої програми	Очна (денна) – термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат №1520, строк дії до 01.07.2026. Цикл / рівень НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання	Наявність повної загальної середньої освіти. Мова(и) викладання – українська, англійська
Термін дії освітньої програми	До оновлення або введення в дію нової освітньо-професійної програми. Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми https://nadpsu.edu.ua/osvitni-programy/

2. Мета освітньої програми

Підготовка бакалаврів у сфері психології, офіцерів тактичного рівня ДПСУ, здатних виконувати завдання, пов’язані з психологічною підготовкою та підтримкою особового складу, збереженням психологічного здоров’я військовослужбовців та ефективного виконання ними службових обов’язків, оцінювати психологічний стан колективу, формувати командний дух і співпрацю, підтримувати взаємодію із соціальними службами. Надання академічної освіти у сфері психології, що забезпечує можливість подальшого навчання та широкий доступ до працевлаштування у Державній прикордонній службі України

3.

4. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини». Спеціальність – С4 «Психологія». Об'єкт вивчення: психічні явища, їх виникнення функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, вчинки; взаємодія людей у малих і великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності. Цілі навчання: формування наукових уявлень про природу психіки, про методи та результати дослідження психічних явищ; розвиток здатності до застосування психологічних знань в умовах професійної діяльності. Теоретичний зміст предметної області: система психологічних знань, базових категорій і понять, закономірностей, механізмів, методологічних підходів, пояснювальних принципів, науково-прикладних завдань. Методи, методики та технології: методи теоретичного та емпіричного дослідження, валідні, стандартизовані психодіагностичні методики, методи аналізу даних, технології психологічної допомоги. Інструменти та обладнання: психологічні прилади, комп'ютерна техніка, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, засоби імітаційного моделювання, автоматизовані системи управління, електронні бази даних, інтернет-ресурси, матеріально-технічна база, сучасне озброєння та військова техніка, спеціальні засоби, засоби зв'язку, відомчі інтегровані інформаційно-телекомунікаційні системи, спеціальне програмне забезпечення, засоби криміналістичної техніки, бази нормативно-правових актів.

Навчання завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Бакалавр з психології оперативно-службової (бойової) діяльності» та професійної кваліфікації «Офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України (фаховий рівень)».

1.2 Військова психологія. Військовий інститут. Інформація про освітню програму https://infopacket.knu.ua/CourseInfo?courseId=40235 (дата звернення: 2.09.2026)

Структурний підрозділ виконує підготовку студентів за наступними освітніми програмами:

Воєнна політологія. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Військова психологія. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Фінанси та військова економіка. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Військовий переклад. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Правоохоронна діяльність в Збройних силах України. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Цивільно-військові відносини. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Зарубіжна воєнна інформація. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Геоінформаційні системи і технології. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Військова журналістика та соціальні комунікації. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Внутрішній аудит. Кваліфікація: Перший (бакалаврський)

Інформаційно-медійне забезпечення військ (сил). Кваліфікація: Другий (магістерський)

Геоінформаційні системи і технології. Кваліфікація: Другий (магістерський)

Міжнародні комунікації у воєнній сфері. Кваліфікація: Другий (магістерський)

Лінгвістичне забезпечення військ. Кваліфікація: Другий (магістерський)

Фінанси та військова економіка. Кваліфікація: Другий (магістерський)

Психологія військово-професійної діяльності. Кваліфікація: Другий (магістерський)

Воєнна політологія та військово-професійна діяльність. Кваліфікація: Другий (магістерський) https://viknu.mil.gov.ua/

Назва освітньої програми	Військова психологія
Код освітньої програми	галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Кваліфікація, що присуджується	офіцер тактичного рівня
Тривалість освітньої програми	3 роки 10 міс

Кількість кредитів	240
Рівень кваліфікації відповідно до Національної рамки кваліфікацій та Європейської рамки кваліфікацій	6
Рівень кваліфікації	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	Психологія
Особливі умови прийому	Механізми визначення попереднього навчання
Профіль програми	Документ відсутній
Структурно-логічна схема ОП	Документ відсутній
Форма навчання	Очна форма

1. Спеціальні (фахові) компетентності військового психолога

- Діагностична: здатність оцінювати морально-психологічний стан (МПС) особового складу та виявляти ознаки бойової психічної травми або девіантної поведінки.
- Кризова та профілактична: навички надання першої психологічної допомоги (ППД) під час бойових дій, управління стресом і панічними атаками, запобігання суїцидам.
- Консультативна та реабілітаційна: проведення декомпресії після виходу із зони бойових дій, супровід процесу адаптації та психологічного відновлення.
- Управлінська та лідерська: здатність організовувати заходи психологічного забезпечення у роті/батальйоні та розвивати лідерські якості сержантів і командирів.

2. Обов’язкові навчальні дисципліни (орієнтовний перелік)

Сучасні програми кардинально трансформувалися під впливом бойового досвіду війни:

Військова психологія та педагогіка

- Психологія бою та управління бойовим стресом
- Кризова психологія та психологічне консультування
- Психологія військового лідерства
- Військова девіантологія
- Основи медіації та вирішення конфліктів у військових колективах
- Тактико-спеціальна й вогнева підготовка (обов’язково для офіцерського звання).

3. Практична підготовка

Обов'язковим елементом ОПП є стажування у військових частинах, навчальних центрах ЗСУ/НГУ або реабілітаційних установах, де майбутні офіцери практично відпрацьовують навички згуртування колективів і роботи в польових умовах.

Різниця між підготовкою цивільних і офіцерів-психологів

Для кращого розуміння специфіки ОПП, порівняємо підходи до навчання військових спеціалістів у ВВНЗ і цивільних психологів:

Критерій порівняння	Військовий психолог (ВВНЗ)	Цивільний військовий психолог (Курси/ВНЗ)
Кваліфікація та статус	Військовослужбовець, офіцер тактичного рівня.	Цивільний працівник або мобілізований спеціаліст.
Військова підготовка	Повна загальновійськова та тактична підготовка	Відсутня (або мінімальний базовий курс).
Місце роботи / Фокус	Безпосередньо в зоні бойових дій, КСП, пункти відновлення.	Переважно в тилу: шпиталі, реабілітаційні центри.
Підпорядкування	Командир військової частини / структури МПЗ.	Керівництво медичної чи психологічної служби.

Зараз у межах діючих ОПП акцент зміщено з теоретичної психології на практичну роботу з контролю бойового стресу (ГКБС) та впровадження стандартів НАТО щодо збереження ментального здоров’я військовослужбовців безпосередньо на лінії зіткнення.

Посади випускників

Психолог військової частини.

Консультант з психологічної реабілітації.

Викладач з психології у військових навчальних закладах.

Навички після закінчення навчання

Надання психологічної допомоги військовим і членам їхніх сімей.

Проведення психологічної реабілітації військових після бойових дій.

Психологічне консультування в кризових ситуаціях.

Організація групової психотерапії та тренінгів.

Діяльність

Психологічна підготовка військових до бойових дій.

Психологічне відновлення після виконання службових обов'язків.

Консультування військових і членів їхніх сімей.

1.3 Спеціалізована авторська програма Наукового інституту військової психології «Фахова сертифікація військового психолога» https://psy.army/programs/1 **(дата звернення: 1.09.2026)**

Це програма оцінювання та підтвердження знань і фахової сертифікації для дипломованих психологів і медичних фахівців за сучасними міжнародними стандартами.

Про програму:

Програма розроблена фахівцями «Наукового інституту військової психології» на основі авторських матеріалів засновника військової психології в Україні – Олександра Казакова, під науковим керівництвом американського психолога всесвітнього рівня – Френка П’юселіка.

Це програма для дипломованих психологів і медиків, які прагнуть спеціалізуватися у військовій сфері, бажають перейти на новий професійний рівень і підтвердити професійні знання у сфері військової психології.

Робота з військовими та ветеранами потребує спеціалізованих знань, відповідної підготовки та розуміння специфіки військового середовища. Щоб

підтвердити свою готовність, потрібно пройти підсумкове оцінювання знань з військової психології та отримати відповідні сертифікати.

В Інституті можна пройти фахову сертифікацію та отримати Сертифікат військового психолога. Для цього необхідно зареєструватися, оплатити послуги, прослухати авторські лекції та скласти іспити сертифікаційній комісії Інституту.

Вступ: роль та виклики військового психолога

Сучасна війна як соціально-психологічне явище та її вплив на роль військової психології.

Культура звернення по допомогу: боротьба з міфами, стигмою та страхом «ненормальності».

Чітке розмежування компетенцій: хто лікує, хто консультує, а хто надає духовну підтримку.

Багатогранність фахівця: поєднання ролей діагноста, клініциста, психотерапевта і соціального психолога.

Психологія бойового стресу: від тривоги до виснаження

Тривога, страх і паніка: нормальні реакції на екстремальні умови.

Модель стресу Ганса Сельє: стадії тривоги, опору та виснаження.

Фактори бойового стресу: фізичні, фізіологічні та емоційні впливи.

Гострі реакції на стрес: психомоторне збудження («вибух») та загальмованість («завмирання»).

Бойова психічна травма та ПТСР

Механізм травми: руйнування базових ілюзій про безпеку та справедливість.

Бойова втома (БВ) та Бойова психічна травма (БПТ) як попередники розладу.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): гостра, хронічна та відкладена форми.

Ключові симптоми ПТСР: інтрузії, уникнення, негативні зміни настрою та гіперзбудливість.

Діагностика у військовій психології

Функціональний діагноз: комплексний підхід до оцінки стану бійця.

Інструментарій: скринінгові шкали та опитувальники (депресія, ПТСР, алкоголізм).

Диференційна діагностика: як відрізнити ПТСР від наслідків контузії чи втоми.

Виявлення груп ризику та визначення копінг-стратегій для планування реабілітації.

Клінічні прояви: порушення психічних функцій

Розлади мислення: від прискорення та «скачки ідей» до маревних конструкцій.

Розлади емоцій та потягів: депресивні, маніакальні та тривожні синдроми.

Розлади свідомості: від оглушення та сопору до делірію й сутінкових станів.

Деперсоналізація й дереалізація: відчуття втрати власного «Я» та нереальності світу.

Практичні методи психологічної допомоги

Перша психологічна допомога (ППД) і кризове втручання.

Когнітивно-поведінкова терапія: робота з негативними думками та поведінкою.

Експозиційна терапія (терапія розкриттям) для роботи з травматичними спогадами.

Дебрифінг та декомпресія: групова робота з підрозділом після бойових завдань.

Робота з залежностями та суїцидальною поведінкою

Алкоголізм і наркоманія в армії: профілактика, діагностика та підходи до лікування.

Програма «12 кроків» як ефективна модель для роботи із залежностями.

Оцінка суїцидального ризику: фактори та тривожні сигнали.

Техніки встановлення контакту та кризової допомоги (програма ACE).

Переживання втрати та психологія горя

П’ять стадій горювання: від шоку та заперечення до прийняття.

Нормальне та патологічне горе: коли потрібне втручання спеціаліста.

«Провина того, хто вижив»: робота з почуттям провини та ідеалізацією померлого. Роль ритуалів, соціальної підтримки та техніка «порожнього стільця» для завершення стосунків.

1.4. Стасюк В. В., Хміляр О. Ф., Павлушенко С. М., Шерешкова І. І., Українець В. М. Освітня програма «Психологія». К.: Національний університет оборони України, 2024. 16 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/p2-053-2024.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Програма з дисципліни «Психологія» розроблена у 2024 р (автори: В. Стасюк, О. Хміляр, С. Палушенко, І. Шерешкова, В. Українець). Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової психології, психології особистості військовослужбовця, військового колективу, а також психологічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми йдеться також про очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання. У другому модулі розглянуті такі теми, як психологія діяльності в особливих умовах; психологія безпеки особистості; сучасна військова психологія; психологія військового лідерства; статистичні методи у психологічних дослідженнях; психологія професійної деформації та деструкції; психофізіологія військово-професійної діяльності; психологія військового лідерства; психологія командної роботи офіцера-лідера; психологія бою; психологічна підтримка персоналу; психологія управління військами (силами) в

умовах бойових дій; психологія сучасного інформаційного простору. Окремо викладено обсяг і структуру навчальної дисципліни, форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання, критерії оцінювання результатів навчання, педагогічний контроль для студентів денної/заочної форми навчання [12].

1.5. Кучерявий А., Руденко Л. Витяг з освітньої програми «Педагогіка професійної військової освіти». Львів: Національна академія сухопутних військ ім. П. Сагайдачного, 2025. 13 с. URL: https://asv.mil.gov.ua/sites/default/files/2025-09/16-onp-pedahohika_doktor-filosofiyi_2025.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Програма з педагогіки професійної військової освіти розроблена у 2024 р. А. Кучерявим та Л. Руденко. Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової психології, психології особистості військовослужбовця, військового колективу, а також психологічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми зазначені також очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання. У першому параграфі першого модуля подана загальна інформація про дисципліну. У другому параграфі сформульована мета освітньої програми. У третьому параграфі наведена характеристика навчальної програми. У четвертому параграфі описана придатність випускників до працевлаштування. У п'ятому параграфі розглянуті параметри викладання та оцінювання. У шостому параграфі перелічені програмні компетентності. У сьомому параграфі розглянуті програмні результати навчання. У восьмому параграфі проаналізовано ресурсне забезпечення реалізації програми. У дев'ятому параграфі розглянута академічна мобільність. Серед питань, розглянутих у програмі, є організація виховного процесу у вищому військовому навчальному закладі; професійна компетентність військового педагога; практика професійної підготовки майбутніх офіцерів у ЗС країн НАТО; військова дидактика; методичні системи в освітньому процесі вищого військового навчального

закладу; тренінгові технології у професійній підготовці військовослужбовців; технології формування соціальної відповідальності військового професіонала; технології формування лідерської компетентності військового професіонала. Окремо викладено обсяг і структуру навчальної дисципліни, форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання, критерії оцінювання результатів навчання, педагогічний контроль для студентів денної/заочної форми навчання [3].

1.6. Стасюк В. В., Алещенко В. І., Павлушенко С. М., Кіщук Л. А., Українець В. М., Жук П. В., Хома В. В., Паламар М. І. Освітня програма «Психологія». К.: Національний університет оборони України, 2025. 18 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/science/2-onp-PhD-C4-2025.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Програма зі спеціальності «Психологія» (автори: В. Стасюк, В. Алещенко, С. Павлушенко, Л. Кіщук, В. Українець, П. Жук, В. Хома, М. Паламар) розроблена у 2025 р. для докторів філософії з психології. Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової психології, психології особистості військовослужбовця, військового колективу, а також психологічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми йдеться також про очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання. Програма містить два модулі. Розглянуто дев’ять параграфів. У першому параграфі першого модуля подана загальна інформація про дисципліну. У другому параграфі сформульована мета освітньої програми. У третьому параграфі наведена характеристика навчальної програми. У четвертому параграфі описана придатність випускників до працевлаштування. У п’ятому параграфі розглянуті викладання та оцінювання. У шостому параграфі перелічені програмні компетентності. У сьомому параграфі розглянуті програмні результати навчання. У восьмому параграфі проаналізоване ресурсне забезпечення

реалізації програми. У дев'ятому параграфі розглянута академічна мобільність. Розглянуті такі теми: психологія військового лідерства; психологія командної роботи офіцера; психологія бою; психологія управління боєм. Освітня програма розрахована на військових психологів, які здійснюють польові дослідження. Окремо викладено обсяг і структуру навчальної дисципліни, форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання, критерії оцінювання результатів навчання, педагогічний контроль для студентів денної/заочної форми навчання [11].

1.7 Хміляр О. Ф., Вітченко А. О., Підопригора І. І., Будагьянц Л. М., Вінтоняк В. Ф., Бичок В. Д. Освітня програма магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності «Педагогіка вищої військової школи». К.: Національний університет оборони України, 2025. 24 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/opp-mag-pvvs-25.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Програма магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю «Педагогіка вищої військової служби» розроблена у 2025 р. (автори: О. Хміляр, А. Вітченко, І. Підопригора, Л. Будагьянц, В. Вінтоняк, В. Бичок). Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової педагогіки, військового колективу, а також педагогічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми йдеться також про очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання.

Програма поділена на два модулі. У першому модулі розглянуто дев'ять параграфів. У першому параграфі першого модуля подана загальна інформація про дисципліну. У другому параграфі сформульована мета освітньої програми. У третьому параграфі наведена характеристика навчальної програми. У четвертому параграфі описана придатність випускників до працевлаштування. У п'ятому параграфі розглянуті викладання та оцінювання. У шостому параграфі

перелічені програмні компетентності. У сьомому параграфі розглянуті програмні результати навчання. У восьмому параграфі проаналізоване ресурсне забезпечення реалізації програми. У дев'ятому параграфі розглянута академічна мобільність. Серед поданих тем вказані військове лідерство; педагогіка вищої військової школи; психологія вищої військової школи; професійно-педагогічна комунікація у вищій військовій школі; психологія командної роботи в освітній діяльності. Окремо викладено обсяг і структуру навчальної дисципліни, форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання, критерії оцінювання результатів навчання, педагогічний контроль для студентів денної/заочної форми навчання [13].

2. Робочі програми з дисциплін «Військова педагогіка» та «Військова психологія»

Навчальна програма – це державний документ, в якому визначено зміст освіти з окремої навчальної дисципліни з виділенням розділів, тем, кількості годин на їх опрацювання. Навчальні програми розробляються науково-методичними комісіями ВНЗ за професійними напрямами і затверджуються Міністерством освіти і науки України;

– це документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів;

– це документ, що визначає зміст і обсяг знань з кожного навчального предмета, умінь і навичок, які підлягають засвоєнню, зміст розділів і тем з розподілом їх за роками навчання;

– це нормативний документ, в якому визначається зміст навчального матеріалу із виділенням розділів, тем і орієнтовної кількості годин на їх вивчення. Освітньо-професійна програма підготовки – перелік нормативних навчальних дисциплін із зазначенням загального обсягу часу, відведеного для їх вивчення та форм підсумкового контролю з кожної навчальної дисципліни [1, с. 18-20; 2, с. 240; 4, с. 140; 5, с. 207].

Повномасштабне вторгнення росії в Україну стало великим викликом для військової педагогіки та військової психології в Україні. Умови повномасштабної війни великої інтенсивності значно прискорили розвиток

прикладної військової психології. Відбувається переосмислення процесу підготовки військових психологів і військових педагогів.

Військових психологів і військових педагогів готують як у спеціалізованих університетах, наприклад, у Національному університеті оборони України в Києві та Національній академії сухопутних військ ім. П. Сагайдачного у Львові, так і у цивільних університетах, як-от: Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка у Києві, Міжрегіональна академія управління персоналом у Києві, Юридична академія ім. Ярослава Мудрого у Харкові, а також Національна академія педагогічних наук України.

Представляємо інформаційний огляд навчальних програм з військової психології та військової педагогіки за 2022–2025 рр.

2.1. Опанасенко Н. О. Робоча програма навчальної дисципліни «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2022. 24 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/ok-27-vyui-vijskova-pedagogika-ta-psyhologiya-u-tomu-chysli-liderstvo.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Навчальна програма «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство) розроблена Н. Опанасенко у 2022 р. Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової психології, психології особистості військовослужбовця, військового колективу, а також психологічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми йдеться також про очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання. Третій розділ присвячено змісту навчальної дисципліни та передбачає два змістові модулі. Перший модуль розглядає такі теми, пов’язані з військовою психологією: 1. Предмет, завдання та методи військової психології. Роль психологічних знань у

військово-правовій діяльності. 2. Психологія особистості військовослужбовця; 3. Психологія військового колективу. 4. Психологічні аспекти лідерства та управління у військовому колективі. Другий модуль присвячений військовій педагогіці та представляє такі теми: 1. Місце та роль педагогічних знань у процесі підготовки військовослужбовців; 2. Військово-педагогічний процес. 3. Принципи навчання та педагогічні умови їх застосування у військово-правовій діяльності. 4. Методи та форми навчання та педагогічні умови їх застосування у військово-правовій діяльності. 5. Сутність і характеристика процесу виховання військовослужбовців. 6. Принципи та методи навчання військовослужбовців, педагогічні умови їх застосування у військово-правовій діяльності. Окремо викладено обсяг і структуру навчальної дисципліни, форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання, критерії оцінювання результатів навчання, педагогічний контроль для студентів денної/заочної форми навчання [6].

2.2. Слободяник Г. Робоча програма з дисципліни «Військова медична психологія» для магістрів. К.: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2024. 20 с. URL: https://ir.maup.com.ua/items/5358c41f-6b0a-4f55-b6a3-6894bb0e3fcd/full (Дата звернення 04.09.2026)

Робоча програма навчальної дисципліни «Військова медична психологія» розроблена Г. Слободяник. Програма охоплює теми щодо предмета і завдань військової психології, психології особистості військовослужбовця, військового колективу, а також психологічних аспектів лідерства та управління. В описовій частині програми йдеться також про очікувані результати навчання, серед яких визначено загальні компетенції, спеціальні компетенції та програмні результати навчання. У першому параграфі подано опис навчальної дисципліни. У другому параграфі розглянуто мету, очікувані результати, критерії оцінювання. У третьому параграфі проаналізовано структуру (тематичний план дисципліни). У четвертому параграфі подано програму навчальної дисципліни, яка складається

з трьох модулів. Це, відповідно, теоретико-методологічні основи військової медичної психології; особистісні фактори бойової діяльності військовослужбовців; психологія військового колективу.

Серед тем, розглянутих у програмі: медико-психологічне забезпечення військ; психологічна модель бою; предмет і методи військової медичної психології; психологічні особливості ведення бойових дій; психологічні фактори, що впливають на боєздатність військовослужбовців; психологія бойового стресу; методи діагностики психічних розладів військовослужбовців і визначення психологічних втрат; психічні стани особистості в бойовій обстановці; види психотравм військовослужбовців і медико-психологічні наслідки участі в бойових діях; тактико-психологічні основи ефективності бойової діяльності військовослужбовців; соціально-психологічні та медико-психологічні характеристики військового колективу; методи дослідження військового колективу; динаміка розвитку військового колективу; психологічні аспекти управління військовим колективом [9].

3. Силабуси з дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка»

Силабус – навчальна програма дисципліни, яка включає в себе опис навчальної дисципліни, мету та завдання, змістовні модулі та найменування тем занять, тривалість кожного заняття, завдання до самостійної роботи, час консультацій, вимоги викладача, критерії оцінки, список використаної літератури.

3.1. Панковець В. Л. Силабус дисципліни «Основи військової психології». К.: Університет Зігмунда Фройда, 2024. 16 с. URL: https://usfu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/vok-6-1-silabus-osnovi-viyskovoi-psihologii.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Силабус дисципліни «Основи військової психології» розроблено у 2024 р. (автор В. Панковець). У першому параграфі наведена інформація про викладача. У другому параграфі розглянуто назву дисципліни та кількість кредитів. У третьому параграфі вказані час і місце проведення дисципліни. У четвертому параграфі перераховані пререквізіти і постреквізіти навчальної дисципліни. У п'ятому параграфі подана характеристика навчальної дисципліни. У шостому параграфі розглянуто призначення навчальної дисципліни. У сьомому параграфі проаналізовано мету вивчення навчальної дисципліни. У восьмому параграфі розглянуто завдання вивчення дисципліни. У дев'ятому параграфі подано компетенції здобувача вищої освіти. У десятому параграфі розглянуто зміст навчальної дисципліни, проаналізовано структуру залікового кредиту з навчальної дисципліни. Подано тематику самостійних занять з дисципліни, наведено список літератури. Серед тем з військової

психології у силабусі – історія розвитку військової психології; психологія особистості військовослужбовця; психічні утворення; психологія спілкування у військовому середовищі; суїцидальна поведінка військовослужбовців, її діагностика та профілактика; психологічна характеристика військової дисципліни; психічні стани військовослужбовців та їх вияви у військовій діяльності; психологічне забезпечення військової діяльності: історія та сучасність; психологічне забезпечення бойового чергування (бойової служби), вартової та внутрішньої служб; психологічна робота у військовому підрозділі (частині) в мирний час; вплив психологічних факторів сучасного бою на психіку військовослужбовців; психологічна підготовка особового складу до бойових дій; характеристика бойового стресу у комбатантів і його наслідки; бойові психічні травми та стресові розлади у військовослужбовців; прогнозування психогенних втрат особового складу; технології надання психологічної допомоги воїнам, які отримали бойові психічні травми; психологічна реабілітація військовослужбовців; робота психолога у військовому госпіталі; психодіагностика наслідків участі в бойових діях [7].

3.2. Саєнко О. Г. Силабус навчальної дисципліни «Військова педагогіка та «Військова психологія». К.: Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, 2024. 15 с. URL: https://mitit.mil.gov.ua/api/files/1563 (Дата звернення 04.09.2026)

Силабус дисципліни «Військова педагогіка» та «Військова психологія» (автор О. Саєнко) містить у першому параграфі опис навчальної дисципліни. У другому параграфі подано обов’язки науково-педагогічного працівника, який бере участь у викладанні навчальної дисципліни, і здобувача, який вивчає цю навчальну дисципліну. У третьому параграфі проаналізовано анотацію навчальної дисципліни. У четвертому параграфі розповідається про мету та завдання навчальної дисципліни. У п’ятому параграфі розглянуто результати навчання. У шостому параграфі подано структуру навчальної дисципліни. У

сьомому параграфі вказані методи навчання. У восьмому параграфі подано систему оцінювання та вимоги. У дев'ятому параграфі описано технічне оснащення та програмне забезпечення дисципліни. У десятому параграфі наведена політика навчального курсу. У одинадцятому параграфі подано список літератури. У дванадцятому параграфі вказана додаткова інформація з навчальної дисципліни [8].

3.3. Снігур Л. Силабус навчальної дисципліни «Військова психологія». К.: Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку, 2024. 6 с. URL: https://suitt.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/ok17-vijskova-psykholohiia.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Силабус дисципліни «Військова психологія» (автор Л. Снігур) у першому параграфі містить загальну інформацію про дисципліну. У другому параграфі висвітлено програму дисципліни. У третьому параграфі розглянуто методи навчання. У четвертому параграфі висвітлено стратегію оцінювання результатів навчання. У п'ятому параграфі проаналізована політика навчальної дисципліни. Сьомий параграф подає рекомендовану літературу. У програмі дисципліни розглянуто такі теми як: теоретичні засади військової психології; психологія особистості воїна; психічні пізнавальні процеси особистості воїна; психологічні властивості воїна; психологія військового колективу [10].

3.4 Євтушенко І.В. робоча програма навчальної дисципліни (силабус) «Військова психологія», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», Кафедра психології та педагогіки. URL: https://psy.kpi.ua/wp-content/uploads/2020/12/Sylabus_Viiskova_psykholohiia_zaochna_2024_2025_n_r_.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

Силабус складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к.психол.н, Євтушенко І.В. Дисципліна «Військова психологія» сприятиме поглибленню

знань в специфічній психологічній галузі, розумінню закономірностей функціонування індивідуальної психіки окремого військовослужбовця і соціальної психіки особового складу військових формувань, їхньої поведінки та дієздатності в умовах військової діяльності у мирний і воєнний час, буде корисним в умовах сьогодення.

Кафедра психології та педагогіки ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС) Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 053 Психологія Освітня програма Прикладна психологія Статус дисципліни Вибіркова Форма навчання заочна Рік підготовки, семестр 2 курс, осінній семестр Обсяг дисципліни, розподіл годин за аудиторними заняттями 4 кред. ЄКТС/120 годин Лекції – 6 годин, семінарські – 4 годин, самостійна робота студентів – 110 годин Семестровий контроль/ контрольні заходи Домашня контрольна робота / Залік Розклад занять rozklad.kpi.ua Мова викладання Українська Інформація про керівника курсу / викладачів https://psy.kpi.ua/vikladachi/

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Військова психологія» є психіка воїна, психологія військового колективу й психологія військової діяльності.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни, формування умінь відтворити призначення термінів і понять адекватно ситуації; формування навичок здійснювати соціально-психологічний супровід військовослужбовців різних категорій; здатності до саморегуляції власної діяльності; організовувати проведення у військових частинах досліджень з метою соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу та навичок використання знань психології у професійній діяльності фахівців-психологів. Система теоретичних (лекційних) і практичних (семінарських) занять дає можливість вирішити такі основні завдання: розуміння місця і ролі військової

психології в контексті військової політики і безпеки України; розуміння змісту та функцій діяльності психолога у ЗСУ у мирний і військовий час; набуття психологічної стійкості до психотравмуючих факторів війни; навчання методам саморегуляції; надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях, підвищення адаптивності в бойових умовах; надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях серед цивільного населення. Ефективне засвоєння навчального матеріалу значною мірою залежить від активної співпраці здобувачів вищої освіти з викладачем під час лекцій та практичних занять. Консультації з даного курсу проводяться відповідно до розкладу, який можна знайти на офіційному сайті кафедри психології та педагогіки.

Висновки

Повномасштабне вторгнення російських військ в Україну зумовило критичну потребу в динамічному розвитку та якісному оновленні військової педагогіки та військової психології. Аналіз освітньо-професійних програм (ОПП), робочих програм та силабусів за 2022–2025 рр. свідчить про виражену еволюцію навчального контенту: від загальнотеоретичних і правових курсів перших місяців війни до глибоко деталізованих, практико-орієнтованих систем підготовки.

Підготовку фахівців у цій сфері здійснюють як спеціалізовані вищі військові навчальні заклади (ВВНЗ) – Національний університет оборони України (Київ) та Національна академія сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного (Львів), так і цивільні заклади вищої освіти: Військовий інститут Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого (Харків), Університет Зігмунда Фройда Україна (Київ), Міжрегіональна академія управління персоналом (Київ), Державний університет інтелектуальних технологій та зв’язку (Одеса), а

також академічні установи, зокрема Інститут соціальної та політичної психології НАПН України.

Аналіз масиву розроблених документів дозволяє зробити такі висновки щодо їхньої якості та змістового наповнення:

1. Розробники програм здійснили еволюцію в змісті та якісний стрибок (2022–2024 рр.): ініціатором у формуванні навчального контенту воєнного часу стала програма Н. Опанасенко (НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2022 р.), яка виконала важливу роль первинної адаптації дисципліни до умов воєнного стану, хоча й зберігала переважно загальнопедагогічний та правовий характер. Найбільш якісні, деталізовані та адаптовані до викликів сучасної війни програми й силабуси розроблені протягом 2024–2025 років.

2. Освітні програми НУОУ та НАСВ ім. П. Сагайдачного (військово-спеціалізований вектор (ВВНЗ)) розроблені за єдиними вимогами та стандартами військової освіти. Вони характеризуються високим ступенем уніфікації, системним поєднанням теоретичної та практичної підготовки і спрямовані на формування компетентностей офіцерського складу та науково-педагогічних кадрів (рівні магістра та PhD). Важливим здобутком цих програм є інтеграція тем з військового лідерства, психології бою, управління військами та вивчення досвіду країн НАТО.

3. Навчальні програми та силабуси, розроблені у цивільному секторі та академічних інституціях, демонструють найвищий рівень гнучкості, предметної деталізації та практичного опрацювання медико-психологічних аспектів. Так, програма підвищення кваліфікації О. Плетки (ІСПП НАПН України, 2024) та програма Г. Слободяника (МАУП, 2024) є найбільш опрацьованими в контексті безпосередньої роботи з особовим складом, охоплюючи такі критичні зони, як подолання складних емоційних станів, превенція суїцидів, робота з узалежненнями та супровід родин і ветеранів. Серед проаналізованих силабусів дисципліни «Військова психологія» найменш деталізованим виявився силабус Л. Снігур (ДУІТЗ), який містить переважно базові академічні теми. Натомість

найбільш змістовним, добре структурованим і методично насиченим є силабус В. Панковця (Університет Зігмунда Фройда, 2024), що охоплює весь цикл діяльності фахівця – від психологічної підготовки до бою і роботи в госпіталі до реабілітації та прогнозування психогенних втрат.

Список використаних джерел

1. Дидактичні основи професійної освіти: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів інж.-пед. спец-тей / О. Е. Коваленко, та ін. Харків: ВПП «Контраст», 2008. 144 с.

2. Євтушенко І.В. Робоча програма навчальної дисципліни (силабус) «Військова психологія», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», Кафедра психології та педагогіки. URL: https://psy.kpi.ua/wp-content/uploads/2020/12/Sylabus_Viiskova_psykholohiia_zaochna_2024_2025_n_r_.pdf (Дата звернення 04.09.2026)

3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2011. 486 с.

4. Кучерявий А., Руденко Л. Витяг з освітньої програми «Педагогіка професійної військової освіти». Львів: Національна академія сухопутних військ ім. П. Сагайдачного, 2025. 13 с. URL: https://asv.mil.gov.ua/sites/default/files/2025-09/16-onp-pedahohika_doktor-filosofiyi_2025.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

5. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Кондор, 2009. 670 с.

6. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посібник. 5-е вид, перероб. і доп. Київ, 2007. 656 с.

7. Опанасенко Н. О. Робоча програма навчальної дисципліни «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2022. 24 с.URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/ok-27-vyui-vijskova-pedagogika-ta-psyhologiya-u-tomu-chysli-liderstvo.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

8. Панковець В. Л. Силабус дисципліни «Основи військової психології». К.: Університет Зігмунда Фройда, 2024. 16 с. URL: https://usfu.edu.ua/wp-

content/uploads/2025/09/vok-6-1-silabus-osnovi-viyskovoi-psihologii.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

9. Саєнко О. Г. Силабус навчальної дисципліни «Військова педагогіка та Військова психологія». К.: Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, 2024. 15 с. URL: https://mitit.mil.gov.ua/api/files/1563 (Дата звернення 04.09.2026).

9. Слободяник Г. Робоча програма з дисципліни «Військова медична психологія» для магістрів. К.: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2024. 20 с. URL: https://ir.maup.com.ua/items/5358c41f-6b0a-4f55-b6a3-6894bb0e3fcd/full (Дата звернення 04.09.2026).

10. Снігур Л. Силабус навчальної дисципліни «Військова психологія». К.: Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку, 2024. 6 с. URL: https://suitt.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/ok17-vijskova-psykholohiia.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

11. Стасюк В. В., Алещенко В. І., Павлушенко С. М., Кіщук Л. А., Українець В. М., Жук П. В., Хома В. В., Паламар М. І. Освітня програма «Психологія». К.: Національний університет оборони України, 2025. 18 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/science/2-onp-PhD-C4-2025.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

12. Стасюк В. В., Хміляр О. Ф., Павлушенко С. М., Шерешкова І. І., Українець В. М. Освітня програма «Психологія». К.: Національний університет оборони України, 2024. 16 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/p2-053-2024.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

13. Хміляр О. Ф., Вітченко А. О., Підопригора І. І., Будагьянц Л. М., Вінтоняк В. Ф., Бичок В. Д. Освітня програма магістерського рівня вищої освіти по спеціальності «Педагогіка вищої військової школи». К.: Національний університет оборони України, 2025. 24 с. URL: Дата звернення https://nuou.org.ua/assets/documents/opp-mag-pvvs-25.pdf (Дата звернення 04.09.2026).

Інформаційне видання

Інформаційно-аналітичний супровід дисциплін «Військова психологія» та «Військова педагогіка» (2022-2025)

Інформаційно-аналітичний огляд

Електронний ресурс

Упорядник

Я. В. Пилипчук

Літературний редактор
К. В. Тарчевська

Відповідальна за випуск
О. П. Лучанінова

Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 4681 від 4.02.2014
вул. М. Берлінського, 9, м. Київ, 04060, Україна
Тел. +380 (44) 239-11-05
e-mail: siase@dnpb.gov.ua